

Wiadomość Tygodnia

DZIEŃ ŻYCIA KONSEKROWANEGO BĘDZIEMY PRZEŻYWAĆ W PARAFIACH?

Mając na uwadze obecną sytuację związaną z pandemią koronawirusa, chcę zaprosić Was do uczestnictwa w uroczystościach lokalnych – napisał bp Jacek Kiciński CMF, przewodniczący Komisji ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego Konferencji Episkopatu Polski, w związku ze zbliżającym się Światowym Dniem Życia Konsekrowanego przypadającym 2 lutego.

„W związku z tym, że nie będziemy mogli tak licznie i bezpośrednio uczestniczyć jak do tej pory w uroczystościach organizowanych w poszczególnych diecezjach (choćby i ze względu na panujące ograniczenia), chcę zaprosić Was do uczestnictwa w uroczystościach lokalnych” – podkreślił bp Kiciński.

Bp Kiciński zaznaczył, że wspólnoty zakonne przynależą terytorialnie do różnych parafii bądź w przypadku męskich wspólnot zakonnych jest to często posługa duszpasterska w określonej parafii. „W związku z tym zapraszam Was – Siostry, Ojcowie i Bracia – do ubogacenia swoją obecnością kościoła lokalnego, w którym jesteście obecni. Podczas uroczystej Mszy Świętej – po uzgodnieniu z Księdzem Proboszczem – warto zaproponować publiczne odnowienie profesji zakonnej. Dobrze byłoby, byście jako osoby konsekrowane podzielili się w tym dniu przeżywanym charyzmatem swego zgromadzenia czy instytutu oraz świadectwem swego powołania z wiernymi” – napisał.

Przewodniczący czterech Konferencji przełożonych wyższych życia konsekrowanego w Polsce podziękowali Bp. Jackowi Kicińskiemu CMF za tę inicjatywę oraz skierowali do Sióstr i Braci w powołaniu zachętę o aktywnego i głębokiego przeżycia zakonnego święta. Zachęcili szczególnie do wspólnotowego

odnowienia ślubów zakonnych podczas uroczystych Mszy Świętych w kościołach parafialnych w dniu 2 lutego.

Publikujemy pełny tekst obu listów zapowiadających inną niż zwykle formę obchodów Dnia Życia Konsekrowanego w 2021 roku:

APEL BP. JACKA KICIŃSKIEGO CMF

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus, Drodzy Ojcowie, drogie Siostry i Bracia, na początku pragnę Was serdecznie pozdrowić i życzyć błogosławieństwa Bożego na rozpoczęty już nowy rok 2021.

Jak wiemy, wkrótce – 2 lutego w święto Ofiarowania Pańskiego będziemy obchodzić kolejny Światowy Dzień Życia Konsekrowanego. Jest to szczególna okazja, by w Kościele i świecie dziękować za łaskę powołania i prosić o nowe i wierne powołania do życia radami ewangelicznymi.

Mając na uwadze obecną sytuację związaną z pandemią koronawirusa w porozumieniu z Wyższymi Przełożonymi wspólnot zakonnych w Polsce pragnę zachęcić Was do czynnego udziału w liturgicznym przeżywaniu tego dnia. W związku z tym, że nie będziemy mogli tak licznie i bezpośrednio uczestniczyć jak do tej pory w uroczystościach organizowanych w poszczególnych diecezjach (choćby i ze względu na panujące ograniczenia) chcę zaprosić Was do uczestnictwa w uroczystościach lokalnych.

Wspólnoty zakonne przynależą terytorialnie do różnych parafii bądź w przypadku męskich wspólnot zakonnych bywa to często posługa duszpasterska w określonej parafii. W związku z

tym zapraszam Was – Siostry, Ojcowie i Bracia – do ubogacenia swoją obecnością kościoła lokalnego, w którym jesteście obecni. Podczas uroczystej Mszy Świętej – po uzgodnieniu z Księdzem Proboszczem – warto zaproponować publiczne odnowienie profesji zakonnej. Dobrze byłoby, byście jako osoby konsekrowane podzielili się w tym dniu przeżywanym charyzmatem swego zgromadzenia czy instytutu oraz świadectwem swego powołania z wiernymi.

Z całego serca dziękuję Wam za Waszą obecność, modlitwę – także w mojej intencji. Niech dobry Bóg Wam błogosławi, a Maryja nasza Matka otacza swoją macierzyńską miłością.

+ Jacek Kiciński CMF

Przewodniczący Komisji ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego KEP
Wrocław, 14 stycznia 2021 r.

LIST PRZEWODNICZĄCYCH KONFERENCJI WYŻSZYCH PRZEŁOŻONYCH ŻYCIA KONSEKROWANEGO

Drodzy Siostry i Bracia

Z radością przyjmujemy inicjatywę o. bp. Jacka Kicińskiego CMF dotyczącą tegorocznych obchodów Dnia Życia Konsekrowanego. Wychodzi ona naprzeciw realnej sytuacji w jakiej żyjemy i stwarza możliwość wspólnego przeżycia naszego

święta oraz odnowienia ślubów zakonnych, co stało się już cenną tradycją tego dnia. Bardzo prosimy przełożonych wszystkich wspólnot o kontakt z miejscowymi proboszczami i ustalenie szczegółów organizacyjnych uroczystej Mszy Świętej, o której pisze Ojciec Biskup. Materiały liturgiczne będą przygotowane i dostarczone przez sekretariaty naszych Konferencji do Waszych wspólnot.

Wiemy także, iż Sekretariat Episkopatu poinformuje wszystkie diecezje o inicjatywie zawartej w liście Bp. Kicińskiego, materiały liturgiczne zostaną przekazane także do wikariuszy biskupich i referentów ds. życia konsekrowanego w diecezjach.

Życzymy Wam wszystkim radosnego przeżycia zbliżającego się święta i umocnienia w naszym powołaniu

Eliwra Fertacz

Przewodnicząca KKIS

M. Weronika Sowulewska OSBCam

Przewodnicząca KPZKK

S. Dolores Zok SSpS

Przewodnicząca KWPZZZ

O. Janusz Sok CSsR

Przewodniczący KWPZM

Warszawa, 14 stycznia 2021 r.

Za: www.episkopat.pl/okm

Wiadomości krajowe

O. ŻAK: KOŚCIÓŁ W POLSCE DŁUGO NIE UCZYŁ SIĘ NA CUDZYCH BŁĘDACH

W Kościele w Polsce przez długi czas nie było świadomości, że konieczne jest uczenie się na cudzych błędach – powiedział o. Adam Żak, koordynator KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży. Podczas konferencji pt. „Budowa w Kościele w Polsce systemu przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich”. Spotkanie zostało zorganizowane przez KAI we współpracy z Koordynatorem KEP i Biurem Delegata KEP ds. ochrony małoletnich. Ze względu na obecną sytuację epidemiologiczną obyło się w trybie on-line.

O. Żak przypomniał, że w 2001 r. Jan Paweł II nakazał, by zgłoszone przypadki wykorzystywania seksualnego małoletnich przez duchownych zgłaszać do Kongregacji Nauki Wiary tak, by wszystkie postępowania były przeprowadzane pod nadzorem Stolicy Apostolskiej. – Było to wynikiem papieskiej konstatacji, iż lokalni pasterze i przełożeni nie postępowali w zakresie ochrony dzieci w sposób, jaki przystoi Kościołowi – stwierdził jezuita.

Dyrektor Centrum Ochrony Dziecka ocenił, że tym, co miało największy wpływ na rozruch systemu ochrony małoletnich były skandale, jakie miały miejsce w różnych częściach świata ale

też nacisk Stolicy Apostolskiej, a nie wewnętrzne działania lokalnych Kościołów. To dlatego budowanie systemu przeciwdziałania pedofilii w Kościele napotkało na trudności, które były też w innych krajach – stwierdził duchowny dodając jednak, że Kościół w Polsce nie był skłonny wyciągać wniosków z tamtejszych doświadczeń.

Podkreślił, że jeśli chodzi o zjawisko ujawniania przypadków wykorzystywania seksualnego małoletnich przez duchownych najwięcej wydarzyło się w ostatnich dwóch latach.

O. Żak zwrócił uwagę, że Kościół katolicki jest jedyną instytucją, która opracowała całościowy system w tej dziedzinie. Teraz zaś chodzi o to, aby świadomość o konieczności ochrony najmłodszych

ogarnęła całe społeczeństwo. – Nasze prace będą owocne, jeśli społeczeństwo uświadomi sobie, że ma problem – stwierdził duchowny podkreślając, że ogromna rola w tej mierze spoczywa na mediach.

Dyrektor Centrum Ochrony Dziecka przypomniał, że poprzedni Rzecznik Praw Dziecka, Marek Michałak apelował o stworzenie w Polsce narodowej strategii w zakresie prewencji wobec przemocy seksualnej wobec dzieci.

Konferencja zatytułowana „Budowa w Kościele w Polsce systemu przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich”, odbywa się w trybie on-line. Celem wydarzenia jest poinformowanie polskich mediów o działaniach jakie podejmuje Kościół w Polsce w ramach pomocy pokrzywdzonym, ochrony dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałaniu przypadkom wykorzystywania seksualnego przez duchownych.

Podczas konferencji głos zabrali m.in. Marta Titaniec z zarządu Fundacji Świętego Józefa, ks. Piotr Studnicki, szef biura Delegata KEP ds. ochrony dzieci i młodzieży, ks. Wojciech Sadłoń SAC, dyrektor Instytutu Statystyki Ko-

ściola Katolickiego oraz Zbigniew Nosowski, pomysłodawca inicjatywy „Zrąnieni w Kościele”. Konferencja prowa-

dzona w trybie on-line zorganizowana została przez KAI we współpracy

z Koordynatorem KEP i Biurem Delegata KEP ds. ochrony małoletnich. Za: KAI

PAULINI WOKÓŁ ŚW. PAWŁA Z TEB

W niedzielę (17 stycznia) nastąpił kulminacyjny punkt styczniowych uroczystości ku czci św. Pawła I Pustelnika, patriarchy Zakonu Paulinów. Wspominanie, trwające przez 9 dni, to szczególnie czas w życiu ojców i braci paulinów, zarówno tych ze wspólnoty jasnogórskiej, jak posługujących w klasztorach na całym świecie.

Zwieńczeniem modlitwy jest „zewnątrzna” uroczystość św. Pawła Pierwszego Pustelnika. Na to świętowanie paulini co roku zapraszają wiernych. O godz. 11.00 Sumę odpustową z udziałem paulinów i pielgrzymów, zgodnie z dozwoloną liczbą, odprawił w bazylice jasnogórskiej abp Wacław Depo, metropolita częstochowski, konfrater Zakonu Paulinów. Mszę św. koncelebrowali ojcowie na czele z o. Arnoldem Chrapkowskim, generałem Zakonu oraz Zarządem Generalnym.

© Biuro Prasowe Jasnej Góry

„Niedziela po 15. stycznia to we wszystkich paulińskich klasztorach na świecie dzień, w którym obchodzimy razem z wiernymi, powierzonymi naszej duszpasterskiej pieczy, uroczystość św. Pawła I Pustelnika, patriarchy naszego Zakonu – mówił na rozpoczęcie uroczystej Sumy o. Samuel Pacholski, przeor Jasnej Góry – Jako duchowi synowie twórcy życia pustelniczego, którego idea zakłada kontemplację Boga w samotności, pragniemy uczynić z niej fundament, treść i zasadniczy cel naszego życia. Nasz założyciel, bł. Euzebiusz z Ostryhomia, którego jubileusz 750-lecia narodzin dla nieba powoli dobiega końca, połączył tę ideę cenobicką z wspólnotową formą życia, zbierając naddunajskich pustelników w zakon”.

„Wyrażamy dobremu Bogu i Najśw. Maryi Pannie, Patronce i Opiekunce, wdzięczność za ten charyzmat w Kościele, w którym na przestrzeni ponad 700. lat zostało obdarzonych tysiące białych braci. Czujemy się szczególnie obdarowani tym, że pośród różnych miejsc, gdzie pełniemy naszą posługę, sercem Zakonu jest Jasna Góra, narodowe sanktuarium Polaków” – mówił przeor Klasztoru jasnogórskiego.

O. przeor pozdrowił także, i podziękował wszystkim tym, którzy w tych dniach łączyli się z paulinami duchowo, składali życze-

nia i zapewniali o modlitwie za Zakon – a więc przyjaciółom, konfratrom, współpracownikom i dobrodziejom.

W homilii abp Wacław Depo postawił pytanie – „czy moje życie jest rzeczywistą odpowiedzią na dar Bożego powołania?”. Podkreślił, że dzisiejsze czytania biblijne wskazują na to, że „zarówno sam dar życia, jak i powołania, biorą swój początek z Boga”, i trzeba uświadomić sobie prawdę, że już nie należymy do samych siebie, ale do Chrystusa.

Abp Depo podkreślił, że wymowny jest także przekaz dzisiejszej Ewangelii, kiedy to św. Jan nie tylko wskazuje na Jezusa, ale odsyła swoich dotychczasowych uczniów do Niego. „W tym świetle objawienia Bożego odczytujemy pewną analogię do życia św. Pawła z Teb w Egipcie, który przyszedł na świat w roku 228, a umiera dla Boga i przez Boga w roku 341, przeżywając aż 113 lat. Uciekając przed prześladowaniami za rządów cesarza Decjusza, przemienia ten stan konieczności w dobrowolny wybór Bożych, dając swoją osobistą odpowiedź na miłość Boga. Potwierdzamy za św. Pawłem Pierwszym Pustelnikiem, że tylko Bóg może dać człowiekowi to, co przekracza granice ludzkich możliwości. Któż bowiem mógłby się spodziewać, że uciekając na pustynię przeżyje aż do 113 lat? A czy jest to możliwe poza Bogiem, który jest źródłem i życia i każdego powołania, i obdarowania łaską?” – pytał metropolita częstochowski.

„Wkroczyliśmy w Nowy Rok Pański z Maryją, Bożą rodzicielką, jak również ze św. Józefem, patronem tego roku, dróg Kościoła i rodzin – mówił abp Depo – Dziś odwołujemy się do szczególnego orędownictwa św. Pawła z Teb i bł. Euzebiusza, prosząc i dla tej wspólnoty, którą tutaj doświadczamy, o ufną wiarę w Opatrzność Bożą, która z miłosną troską prowadzi losy ludzi i narodów. A ojcom i braciom paulinom wypraszajmy dary Ducha Świętego, który jest w nas, i którego mamy od Boga na świadectwo wobec ludzi”.

Na zakończenie abp Wacław Depo poprowadził modlitwę „Anioł Pański”, nawiązując do starożytnej tradycji Kościoła, którą odnowił św. Jan Paweł II – modlitwę w intencji całego Kościoła, dar nowych powołań kapłańskich i zakonnych, ustanie epidemii oraz powrót życia pielgrzymkowego na Jasną Górę.

„W sposób szczególnie tę modlitwę dzisiaj ofiarujemy już nie tylko o ustanie pandemii, ale również, aby przywróciły się drogi pielgrzymie na Jasną Górę, do domu Matki, gdzie, jak mówił Jan Paweł II, jest 'konfesjonał i ołtarz narodu'. To są sakramenty, które są naszym 'być albo nie być' tożsamości chrześcijańskiej. Dlatego prosimy o tę wierność drodze, a dla ojców i braci posługujących czy tutaj, w tym miejscu, czy gdziekolwiek na naszej ziemi, czy poza jej granicami, potrzebne dary Ducha Świętego, który jest w nas” – mówił abp Depo.

Na zakończenie Mszy św. metropolita częstochowski udzielił błogosławieństwa relikwiami św. Pawła I Pustelnika.

Sumę oprawiła śpiewem Archidiecezjalna Schola 'Domine Jesu' pod kierunkiem ks. Mateusza Ociepki. o. Stanisław Tomoń

Za: www.jasnagora.com

NORBERTANKI Z IMBRAMOWIC ŚWIĘTUJĄ 900-LECIE ZAKONU

Tylko w Imbramowicach – w klasztorze będącym sanktuarium Męki Pańskiej, na krańcach diecezji kieleckiej oraz w Krakowie posługują obecnie norbertanki. Wraz z zakonem na całym świecie świętują one 900 lat Norbertanów – Zakonu Premonstratensów.

– Ten cały trudny pandemiczny rok jest jubileuszowy, więc z powodu obostrzeń norbertanie i norbertanki część wydarzeń mogą zaproponować tylko wirtualnie – powiedziała KAI przeorysza w Imbramowicach, s. Faustyna Maria Przybysz.

1121 rok to rok założycielski zakonu. Dokładna, historyczna data 900 lat od złożenia ślubów zakonnych przez pierwszą grupę norbertanów we Francji przypadnie w Noc Bożego Narodzenia z 24 na 25 grudnia 2021 roku. Świętowanie jubileuszu trwa już od pierwszej niedzieli adwentu ubiegłego roku. Zakończy się 9 stycznia 2022 r., w niedzielę Chrztu Pańskiego.

Główne obchody międzynarodowego jubileuszu zaplanowano w Niemczech i krajach Europy Zachodniej, gdzie żył i apostołował w XII wieku św. Norbert.

– Rok jubileuszowy ma wiele wymiarów: duchowy – religijny i historyczny oraz kulturowy – podkreśla siostra. Przewidziano, ustalone w ramach Kapituły Generalnej, wydarzenia ukazujące bogate dziedzictwo norbertańskie. – To, na przykład, publikacje naukowe i literackie, projekcje filmowe i teatralne, wystawy, koncerty, a przede wszystkim wydarzenia o charakterze duchowym, modlitewnym, formacyjnym – tłumaczy przeorysza.

Klasztor w Imbramowicach jest ważnym miejscem na mapie pielgrzymów z cudownym wizerunkiem Jezusa Cierpiącego, przed którym wciąż, jak zapewnia

przeorysza, dzieją się cuda i otrzymane są łaski. Siostry utrzymują łączność z wiernymi obecnie głównie przez korespondencję i internet.

Imbramowicka klauzura liczy 11 sióstr. Przybyła jedna aspirantka. Na co dzień norbertanki zajmują się szyciem, haftowaniem i pracami artystycznymi, łączonymi ze stałym rytmem modlitwy. Konwent imbramowicki od XVI w. zaangażowany był w działalność edukacyjną i choć dziś już nie ma możliwości wskrzeszenia byłej szkoły klasztornej, to jednak norbertanki nawiązują do wielowiekowej tradycji edukacyjnej klasztoru i pozyskują fundusze na cel krzewienia kultury chrześcijańskiej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, poprzez imprezy kulturalne, koncerty.

We współpracy z grupą chrześcijańskich aktorów krakowskich powołano przy klasztorze własną Grupę Teatralną im. Ksieni Zofii Grothówny. Przed pandemią w związku z tym gromadziła się grupa aktorów i amatorów na wielogodzinne warsztaty artystyczne, a w ciągu roku wystawiane są autorskie sztuki okolicznościowe np. jasełka, czy spektakle Męki Pańskiej.

Dzięki wsparciu dotacji zewnętrznych i ofiarodawców prywatnych udało się wyremontować budynki byłej szkoły klasztornej, które służą jako Dom Rekolekcyjny „Getsemani” i „Spichlerz Św. Norberta” – do celów kulturalnych.

Klasztor organizuje konferencje, czuwania modlitewne, wynajmuje pokoje gościnne, czemu sprzyja położenie na szlaku Orlich Gniazd, na obszarze Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego. Jest to miejsce także atrakcyjne dla naukowców i studentów różnych dziedzin.

Obecnie te wszystkie wydarzenia zostały wstrzymane lub mocno ograniczone, co znacznie uszczupliło dotychczasowe źródła dochodów. Zarazem wyremontowany kompleks klasztoru wymaga ciągłych nakładów. – Na szczęście do brzy ludzie: pielgrzymi, nasi przyjaciele, wspólnoty pomagają i dzięki ich wielkim sercom jesteśmy w stanie przetrwać – mówi przeorysza.

W imbramowickim klasztorze klauzurowe norbertanki przebywają nieprzerwanie blisko 800 lat. Jest to jeden z najstarszych klasztorów norbertańskich na ziemiach polskich. Obecnie w Polsce są zaledwie dwa klasztory żeńskie.

Klasztor imbramowicki ufundowany został ok. 1226 przez biskupa krakowskiego Iwona Odrowąża. Obecna późnobarokowa budowla kościelno-klasztorna to dzieło sławnego architekta Kacpra Bażanki. Ozdobą wnętrza jest m.in. polichromia Wilhelma Włocha i dzieła sztuki malarzkiej, stolarskiej, rękopiśmienniczej.

Klasztor od XIII w. ulegał napadom tatarskim i był obiektem ataku podczas wielu wojen, niemniej jednak regularnie prowadził szkoły, szpital i udzielał ludności różnych form pomocy, prowadząc akcje dobroczynne i społeczne. Za udział w walce z okupantem niemieckim klasztor został odznaczony Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi. Od 2003 r. W imbramowickim klasztorze znajduje się sanktuarium Męki Pańskiej w związku z kultem Pana Jezusa Cierpiącego w słynnym łaskami obrazie z XVII wieku.

Za: KAI

KORONAWIRUS U KARMELITANEK W ŁODZI

Trzy siostry karmelitanki w klasztorze w Łodzi są hospitalizowane z powodu koronawirusa, a jedna jest w stanie krytycznym – poinformowała przełożona łódzkiego Karmelu s. Maria Weronika od Najświętszego Oblicza. Odebrane wczoraj testy wykazały, że – poza siostrą furtianką – wszystkie siostry zostały zakażone. Obecnie we wspólnocie przebywa 12 zakonnice.

Matka przełożona zapewniła, że siostry, które przebywają w klasztorze są osłabione, ale powoli wracają do zdrowia. – Wiemy, że jesteśmy w Bożych rękach i dziękujemy dobremu Bogu za to, co daje. Prosimy wszystkich ludzi dobrej woli o modlitwę w naszej intencji – powiedziała zakonnica.

Klasztor objęty jest kwarantanną od 6 stycznia, obowiązującą zakaz odwiedzin – kontakt z siostrami jest możliwy tylko telefonicznie lub mailowo. Znajdujący się w obrębie klasztoru Kościół pw. Św. Teresy jest zamknięty dla wiernych do odwołania.

Siostra Maria Weronika powiedziała KAI, że wszelką pomoc zadeklarowały m.in. karmelitanki z innych ośrodków, ale na razie takie wsparcie, poza modlitwą, nie jest potrzebne. „Cokolwiek się stanie, wierzymy w Opatrzność Bożą, bo Bóg ma najlepszy plan” – powiedziała przełożona łódzkiego klasztoru.

Zgromadzenie Sióstr Karmelitanek Bosych w Łodzi istnieje od 1928 roku. Obecnie we wspólnocie przebywa 12 sióstr. Za: KAI

PREZENTACJA NAJSTARSZYCH DOKUMENTÓW KARMELITAŃSKICH

Zakończyła się konserwacja wybranych 15 najstarszych dokumentów pergaminowych ze zbiorów archiwum klasztoru karmelitów w Krakowie na Piasku. Z uwagi na trwającą pandemię wyniki prac zakonnicy zdecydowali się przedstawić internetowo.

Dokumenty przez kilka miesięcy były pieczołowicie odnawiane przez p. Ewę Pietrzak. „Po tych pracach zostały umieszczone w specjalnych pudłach introligatorskich, które nie tylko zabezpieczają dokumenty przed działaniem

nieodpowiednich warunków, ale również pozwalają na bezpieczną ekspozycję” – opisano na stronie www.karmelici.pl.

Planowano, że dyplomy będą prezentowane w muzeum i na krążgankach klasztornych, jednak ze względu na utrudnienia związane z pandemią i brak możliwości osobistego odwiedzenia wystawy zdecydowano się je jednak zaprezentować za pośrednictwem internetu.

Na stronie www.archiwum.karmelici.pl można zobaczyć zdjęcia prezentujące dokumenty przed i po konserwacji. Wśród nich znalazły się m.in. transumpt

buli papieża Urbana V i Jana XXII z przywilejami dla karmelitów z 1298 r. czy dokument, w którym papież Bonifacy IX zatwierdza fundację karmelitów na Piasku pod Krakowem z 1401 r.

Archiwum klasztoru krakowskiego przygotowało również serię filmów na temat odnowionych dokumentów. Można je obejrzeć na kanale YouTube zatytułowanym „Archiwum i Biblioteka Karmelitów na Piasku”. Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury. Za: **KAI**

Biblioteka Karmelitów w Krakowie na Piasku

Refleksja tygodnia

ODPOWIEDŹ NA KRYZYS: POD STOPAMI KOŚCIOŁA

Klaryska i Kapucynka przypominają w kontekście obecnego kryzysu Kościoła postać Św. Klary

Czy kobieta żyjąca osiemset lat temu może pomóc nam dobrze przeżyć kryzys, którego obecnie jesteśmy świadkami w Kościele? Jak zachować twórczą wierność i posłuszeństwo, nie ulegając bierności czy zamykaniu oczu na zło? W XIII wieku wierni Kościoła byli świadkami wielu zgorzeń. Był to czas ruchów heretyckich, w których wiele osób szukało alternatywy dla zepsutego życia sporej części duchowieństwa.

Jednocześnie Pan Bóg powołał w tym trudnym czasie licznych proroków, wielkich świętych, którzy dali początek ruchowi odnowy duchowej. Każdy z nich odnowę tę rozpoczynał jednak nie od innych, ale od siebie. Wśród wielkich postaci tamtego czasu, ważne miejsce zajmuje święta Klara z Asyżu. Warto

przyjrzeć się przynajmniej niektórym epizodom, ukazujących nam jej niełatwe relacje z przedstawicielami Kościoła.

Klara, niegodna służebnica Chrystusa i roślina Świętego Ojca Franciszka, przyrzeka posłuszeństwo i szacunek papieżowi Innocentemu i jego prawnym następcom, jak również Kościołowi Rzymskiemu.

Ponadto siostry są ściśle zobowiązane zawsze mieć za kierownika, opiekuna i stróża karności tego kardynała świętego Kościoła Rzymskiego, którego papież wyznaczy braciom mniejszym, abyśmy zawsze poddane pod stopami tego świętego Kościoła i ugruntowane w wierze katolickiej, stałe zachowywały ubóstwo i pokorę Pana naszego Jezusa Chrystusa i

Jego Najświętszej Matki oraz świętą Ewangelię, jak to stanowczo przyrzekliśmy. Amen.

Tymi słowami Klara zakończyła swą Regułę. To pierwszy tego typu dokument w historii ułożony przez kobietę dla kobiet i zatwierdzony przez Kościół. Choć od jego napisania minęło prawie osiemset lat, pismo do dziś określa sposób życia wybierany przez setki kobiet na całym świecie. Ale najpierw musiało upłynąć wiele lat zmagania Klary, rozeznawania i doświadczenia życia wspólnoty Ubogich Sióstr z San Damiano. Reguła i fakt jej zatwierdzenia przez papieża jest zwieńczeniem długiej i trudnej drogi.

Powołanie

Najpierw młoda szlachcianka musiała pokonać opór swojej rodziny. I tu wsparcie okazał jej miejscowy biskup. Wbrew woli krewnych, dziewczyna nie miała zamiaru wychodzić za mąż za odpowiednio sytuowanego kandydata.

Ponieważ była piękna z wyglądu, rozważano wydanie jej za mąż; stąd to wielu jej krewnych prosiło ją, żeby zgodziła się na zamążpójście; ale ona nigdy nie chciała się na to zgodzić. A gdy sam świadek po wiele razy prosił ją, by wyraziła zgodę, ona nie chciała nawet słuchać; co więcej, mówiła mu o wzgardzie świata.

Prawdopodobnie rycerska rodzina nie miałaby nic przeciwko, gdyby Klara postanowiła wstąpić do pobliskiego opactwa benedyktynek. Mogłaby w nim wieść dostanie życie odpowiednie dla jej statusu społecznego. Ale dziewczyna pragnęła czegoś innego. Zafascynowana sposobem życia Franciszka, chciała, jak on i jego bracia, prowadzić proste i ubogie życie. Dzięki jego pomocy, jak również dzięki wsparciu biskupa Gwidona, Klara zaplanowała potajemnie opuszczenie domu w niedzielę palmową.

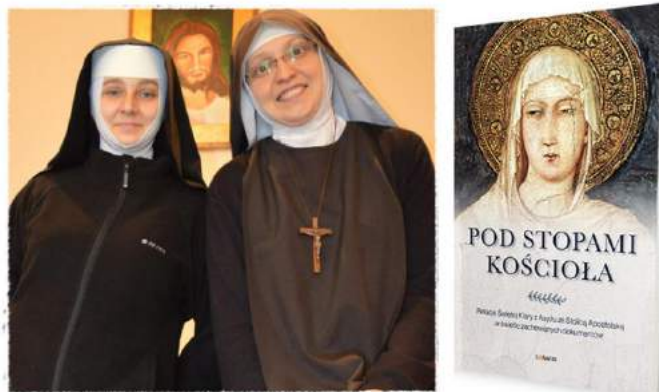
Nadeszła niedziela. Dziewczyna wchodzi do kościoła razem z innymi, promieniając święte blaskiem wśród grupy szlachcianek. I oto zdarzyło się, jakby jakiś wróżebny znak, że kiedy wszystkie inne pośpieszyły wziąć palmę, Klara wstydziła się i została na swoim miejscu. Wtedy biskup zszedł ze stopni, podszedł do niej i włożył jej palmę w rękę.

Gest biskupa możemy odczytywać nie tyle jako wróżbę, co raczej jako błogosławieństwo Kościoła dla wyboru Klary, zgodę Gwidona na zamierzenie rozpoczęcia życia pokutnego. Pod osłoną nocy, Klara opuściła dom rodzinny oraz miasto, udając się do oddalonego o kilka kilometrów kościółka pod wezwaniem Matki Bożej Anielskiej, gdzie na dziewczynę oczekiwali bracia mniejsi.

A potem święty Franciszek ostrzygł jej włosy przy ołtarzu w kościele Maryi Panny, zwanym Porcjunkulą, a następnie zaprowadzono ją do kościoła świętego Pawła de Abbatissis. A kiedy jej krewni chcieli ją stamtąd zabrać, pani Klara uchwyciła się obrusów ołtarza i odkryła swą głowę, pokazując im, że została ostrzyżona i w żaden sposób nie zgodzi się, ani nie pozwoli ruszyć się stąd, ani powrócić z nimi. Później święty Franciszek, brat Filip i brat Bernard zaprowadzili ją do kościoła świętego Anioła z Panzo, a po krótkim pobycie tamże, zaprowadzono ją do kościoła świętego Damiana. W tym miejscu Pan dał jej wiele sióstr, aby nimi kierowała.

W Porcjunkuli Klara rozpoczęła życie pokutne, o czym świadczyły obcięte włosy oraz prosty, ubogi ubiór dziewczyny. Początkowo zatrzymała się w klasztorze benedyktynek. Posiadał on przywilej azylu, dlatego mogła się w nim schronić przed

gniewem krewnych. Gdyby chcieli zabrać ją siłą, groziła im kara ekskomuniki. Ponieważ przed opuszczeniem domu rodzinnego Klara sprzedała swój posąg, a pieniądze rozdała ubogim, w opactwie musiała przebywać w charakterze służącej, a nie mniszki. Krótko przebywała też we wspólnocie kobiet, zgromadzonej przy kościele świętego Anioła, ale i tam nie została na stałe.

P. M. Kaczmarek, J.K. Woźniak, „Pod stopami Kościoła. Relacje Świętej Klary z Asyżu ze Stolicą Apostolską w świetle zachowanych dokumentów”

Swoje miejsce znalazła w małym klasztorze, znajdującym się przy kościele świętego Damiana, odrestaurowanym przez Franciszka i jego braci. Odpowiadało jej to niewielkie, proste i ubogie miejsce. Tu spędziła ponad czterdzieści lat, dając początek nowej formie życia dla kobiet.

Ubóstwo

Tak osiemset lat temu jak i dziś, zdanie się na opatrzność Bożą i rezygnacja z zabezpieczeń nie jest wyborem oczywistym ani popularnym. Dodatkowo klauzura wyklucza możliwość udawania się po jałmużnę, czy podejmowania prac zarobkowych poza klasztor. Klara, pomimo namawiania jej do złagodzeń, była jednak zdeterminowana. Udało jej się nawet uzyskać „Przywilej ubóstwa” jako papieską gwarancję, że nikt nie będzie mógł jej zmusić do przyjęcia jakichkolwiek posiadłości czy innych źródeł dochodu.

Chcąc, żeby jej zakon nosił imię ubóstwa, uprosiła u świętej pamięci Innocentego III przywilej ubóstwa. Ten wspaniały człowiek, wyrażając radość z tak wielkiej jej żarliwości, podkreślił osobliwość sprawy, jako że nigdy przedtem nie proszono Stolicy Apostolskiej o przywilej tego rodzaju. I odpowiadając z niezwykłą przychylnością na niezwykłą prośbę, Papież z wielką radością własnoręcznie napisał pierwszy tekst żądanego przywileju⁶.

Nie był to jednak koniec jej starań o wierność powołaniu. Również papież Grzegorz IX starał się ją przekonać do złagodzeń w kwestii ubóstwa, Klara pozostawała jednak nieugięta w postanowieniu.

Później świętej pamięci papież Grzegorz, mąż jak najbardziej godny dzięki stolicy papieskiej, a także czcigodny dzięki osobistym zasługom, jeszcze bardziej kochał tę Świętą ojcowskim uczuciem. Kiedy przekonywał ją, żeby zgodziła się na posiadanie jakiegokolwiek własności, chociażby ze względu na potrzebę stawienia czoła ewentualnym okolicznościom i niebezpieczeństwom tego świata, a nawet sam szcudroliwie ofiarował taką posiadłość, ona sprzeciwiła się nieugięta i w żaden sposób nie przystała na propozycję. A kiedy Papież jej odpowiedział: „Jeśli boisz się o ślub, to my cię z niego zwolnimy”,

rzekła: „Ojczy święty, pod żadnym warunkiem i nigdy, na wieki, nie chcę być zwolniona z naśladowania Chrystusa!”.

W „Przywileju ubóstwa” Kościół następująco opisał wybór Klary i jej sióstr:

Jest wszystkim wiadome, że pragnąc poświęcić się samemu tylko Bogu, wyrzekłyście się pożądania rzeczy doczesnych, dlatego sprzedawszy wszystko i rozdawszy ubogim, postanowiłyście nic nie posiadać na własność, idąc we wszystkich śladami Tego, który dla nas stał się ubogim, a który jest Drogą, Prawdą i Życiem. Nie odstrasza was od tego postanowienia niedostatek ziemskich rzeczy, gdyż ręka Boskiego Oblubieńca jest pod głową waszą, aby wspomagać słabość ciała waszego, które poddałyście pod władzę ducha, powodowane prawem miłości. Zresztą Ten, który żywi ptaki niebieskie i odziewa lilie polne, nie odmówi wam pożywienia i odzieży, aż wam Siebie samego daruje w wieczności, gdy Jego prawica obejmie was w pełni błogostawionego widzenia.

Motyacją w wyborze sposobu życia Ubogich Sióstr jest więc przykład samego Jezusa Chrystusa oraz doświadczenie jego miłości i troski.

Strajk głodowy

Po śmierci Franciszka, na prośbę niektórych braci mniejszych, papież w bulli *Quo elongati* przedstawił interpretację Reguły. Znalazł się tam zapis, że żaden z braci nie może wchodzić do klasztorów mniszek, również do San Damiano. Reakcja Klary i tym razem była zdecydowana.

Pewnego razu, gdy papież Grzegorz zarządził, by żaden z braci nie udawał się do klasztorów Pań bez jego pozwolenia, zbożna Matka utyskiwała, że odtąd siostry bardzo rzadko będą miały pokarm świętej nauki i wzdychając rzekła: „Zabrał nam tych, którzy dawali nam pokarm życia, niech też zabierze wszystkich innych braci”. I zaraz odesłała wszystkich braci do ministra, nie chcąc mieć kwestarzy zaopatrujących je w chleb materialny, skoro nie miały mieć jałmużników chleba duchowego. Ale kiedy to usłyszał papież Grzegorz, prędko zakaz ten złagodził, uzależniając pozwolenie od generała zakonu.

Reakcja Klary świadczyła o jej miłości do Słowa Bożego, którego według wielu świadectw słuchała bardzo chętnie, jak również o poczuciu jedności z Zakonem Braci Mniejszych. Franciszka nazywała założycielem swojej wspólnoty i korzystała z duchowej i materialnej posługi braci. Gdy papież poprzez swoją interpretację Reguły Franciszka, ograniczył możliwość głoszenia słowa przez braci w San Damiano, Klara odesłała też braci kwestarzy. Biorąc pod uwagę fakt, że siostry nie opuszczały klasztoru i pozbawione dochodów żyły głównie ze zbieranej przez nich jałmużny, sytuacja wspólnoty stała się dramatyczna. Wiadomość o tym szybko dotarła do papieża, który złagodził swoją decyzję.

Reguła

Klara ułożyła swą Regułę pod koniec życia. Starając się o jej zatwierdzenie przez najwyższą władzę Kościoła, chciała zapewnić swoim siostrom możliwość życia w ich specyficznym powołaniu również po swojej śmierci. W tekście zawarła podstawy prawne, jakimi były forma życia nadana siostrom przez Franciszka, jego ostatnia wola, przywilej ubóstwa oraz ponad czterdziestoletnie doświadczenie prostego, ubogiego życia we wspólnocie.

Sercem Reguły jest rozdział szósty, streszczający najważniejsze cechy charyzmatu klariańskiego. Klara rozpoczęła tę część Formy życia od przypomnienia początków doświadczenia życia pokutnego, a następnie przytoczyła najważniejsze dla siebie teksty, otrzymane od Franciszka:

Gdy najwyższy Ojciec niebieski raczył oświecić moje serce swoją łaską, abym czyniła pokutę za przykładem i według nauki świętego naszego ojca Franciszka, niedługo po jego nawróceniu przyrzekłam mu wraz z moimi siostrami dobrowolne posłuszeństwo. Święty zaś Ojciec, widząc, że nie obawiałyśmy się ani ubóstwa, ani pracy, ani trudów, ani poniżenia, ani pogardy świata, że uważałyśmy je raczej za rozkosz, powodowany miłością napisał nam taką regułę życia:

„Ponieważ z natchnienia Bożego zostałyście córkami i służebnicami najwyższego i największego Króla, Ojca niebieskiego i zaślubiłyście się Duchowi Świętemu, wybierając życie według doskonałości Ewangelii świętej, pragnę i przyrzekam osobiście – i przez moich braci – otoczyć was, tak jak ich, serdeczną troską i szczególnym staraniem”. Dopóki sam żył, wypełniał sumiennie tę obietnicę i chciał, aby bracia ją wypełniali.

Abyśmy zaś nigdy nie odstąpiły od przyjętego ubóstwa, ani my, ani siostry, które po nas przyjdą, jeszcze raz, na krótko przed śmiercią, napisał nam ostatnią swoją wolę tymi słowami: „Ja, maluczki brat Franciszek, pragnę naśladować życie i ubóstwo Najwyższego Pana naszego Jezusa Chrystusa i Jego Najświętszej Matki, i wytrwać w nim aż do końca. I proszę was, moje panie, i radzę wam, abyście zawsze trwały w tym najświętszym życiu i ubóstwie. I strzeżcie się bardzo, abyście nigdy żadnym sposobem nie odstąpiły od niego pod wpływem czyjejs nauki lub rady”.

Rozdział kończy się zacytowaniem Przywileju ubóstwa.

Reguła, która jest dokumentem prawnym, regulującym życie wspólnoty zakonnej, zachwyca świeżością i aktualnością. Również dziś łatwo zauważyć wielką wolność i otwartość opatki z San Damiano. Klara zawarła w tym piśmie jedynie konieczne przepisy, zostawiając duży margines dla dojrzałości i odpowiedzialności wspólnoty i poszczególnych sióstr, które są w stanie rozeznawać i decydować, co jest zgodne z ich powołaniem i czego wymagają konkretne okoliczności.

Głównym kryterium w rozpoznawaniu woli Bożej w codzienności jest miłość i troska o siebie nawzajem oraz o wierność powołaniu do bycia Siostrami Ubogimi. Gdy zestawimy Regułę Klary z ówczesnym prawodawstwem zredagowanym np. przez kardynała Hugolina czy papieża Innocentego, widzimy odmienność w sposobie myślenia i w podejściu do powołania sióstr. Dokumenty pochodzące od dostojników kościelnych pełne są drobiazgowych przepisów, regulujących najdrobniejsze szczegóły życia i koncentrujące się na zachowywaniu zewnętrznych form ascezy.

Jaką radością musiał być dla Klary moment, gdy leżąc na łożu śmierci mogła wziąć do rąk i ucałować bullę, zatwierdzającą jej Regułę. Odeszła dwa dni później, spokojna o przyszłość swojej wspólnoty.

Kanonizacja

Prześledzenie, choćby powierzchowne, złożonych relacji Klary z przedstawicielami Kościoła, mogłoby prowadzić do wniosku, że kobieta ta była raczej niewygodna, jeśli nie uciążliwa dla niektórych kardynałów czy kolejnych papieży. Pomimo tarć i napięć, dostojnicy kościelni traktowali jednak opatkę z San

Damiano z wielkim szacunkiem i nie wątpili, że mają do czynienia z kobietą wyjątkową i świętą.

Jednym z przykładów wielkiego szacunku do Klary jest list *Ab illa hora*, napisany przez kardynała Hugolina (późniejszego papieża Grzegorza IX) niedługo po wizycie w San Damiano.

Najdroższej siostrze w Chrystusie i matce mego zbawienia pani Klarze, służebnicy Chrystusa, Hugolin, biskup Ostii, nędznik i grzesznik, poleca siebie takiego, jakim jest, i jakim może być (...) brakuje mi tamtej chwalebnej radości, której doświadczałem gdy świętując Paschę z Tobą i pozostałymi służebnicami Chrystusa, rozprawiłem z Wami o ciele Chrystusa. Podobnie jak nastąpił bezgraniczny smutek, gdy Pan został zabrany uczniom i przybity do belki krzyża, tak też ja z powodu Waszej nieobecności zostałem osamotniony.

I chociaż dotąd wciąż uświadamiałem sobie, że jestem grzesznikiem, i za takiego się uznawałem, to dopiero poznawszy przywileje Twoich zasług i ujrawszy surowość Twego życia zakonnego, dobrze zrozumiałem, że jestem obciążony ciężarem tylu grzechów i tak bardzo obraziłem Władcę całej ziemi, iż nie jestem godzien dołączenia do grona Jego wybranych i uwolnienia od ziemskich udręk, jeśli ty i Twoje modlitwy nie zdobędą dla mnie przebaczenia.

Dlatego polecam Ci moją duszę i powierzam mego ducha, tak jak Jezus na krzyżu powierzył swego ducha Ojcu, abyś – jeśli podczas ziemskiego życia nie jesteś pełna troski i gorliwości o moje zbawienie – w dniu sądu mogła za mnie poręczyć, mocno bowiem wierzę, że u Najwyższego Sędziego uzyskasz wszystko, co tylko wyprasza gorliwość tak wielkiej pobożności i obfitość łez.

Kardynał z wielkim wzruszeniem wspomina wizytę w San Damiano oraz rozmowy z siostrami. Jest zbudowany ich sposobem życia i poleca się modlitwie wstawienniczej Klary i jej siostr.

Najpełniej jednak uznanie dla świętości Klary Kościół wyraził w jej kanonizacji. Papież Innocenty IV osobiście przewodniczył uroczystej ceremonii pogrzebowej Klary i zamiast formularza o zmarłych chciał użyć formularza o świętych dziewicach, co oznaczałoby natychmiastową kanonizację. Powstrzymał go od tego kardynał Rajnald, protektor Zakonu Braci Mniejszych i Sióstr Ubogich. Uczynił tak nie dlatego, że miał wątpliwości co do świętości zmarłej, ale dlatego, że uważał za stosowne przeprowadzenie zwyczajnej procedury wymaganej w takich okolicznościach przez prawo kościelne.

Dzięki tej interwencji dysponujemy dziś jednym z najpiękniejszych świadectw, pozwalających nam widzieć Klarę oczami jej siostr i osób świeckich, które знаły ją osobiście. Akta procesu kanonizacyjnego zawierają zeznania złożone przez świadków życia i świętości opatki z San Damiano. Została ona oficjalnie kanonizowana przez papieża w Anagni dwa lata po śmierci.

Judyta Katarzyna Woźniak OSCCap

Zapraszamy do lektury książki „Pod stopami Kościoła”, w której bardziej szczegółowo opisana została historia relacji Klary z dostojnikami Kościoła. Ważną częścią publikacji stanowią również tłumaczenia dokumentów, pochodzących z XIII wieku. Wśród nich znajdują się listy do Klary, dokumenty papieskie oraz inne świadectwa tamtych wydarzeń.

P. M. Kaczmarek, J.K. Woźniak, „Pod stopami Kościoła. Relacje Świętej Klary z Asyżu ze Stolicą Apostolską w świetle zachowanych dokumentów”, Kraków 2020. Za: www.kapucynki.pl

Wiadomości zagraniczne

ROZPOCZĘŁA SIĘ NARADA NAD UBÓSTWEM JEZUITÓW

W tym tygodniu o. Generał Arturo Sosa SJ zwołał w Rzymie poszerzoną konsultę, by ze swoimi najbliższymi współpracownikami podjąć temat zakonnego ubóstwa. 36. Kongregacja Generalna (2016) zaleciła wybranemu podczas tej Kongregacji obecnemu generałowi zakonowi, aby przeprowadził rewizję Statutów o Ubóstwie.

Założyciel Towarzystwa Jezusowego, Ignacy Loyola, pozwolił na wprowadzanie jedynie takich zmian dotyczących zakonnego ubóstwa, które uczynią ten ślub jeszcze bardziej wymagającym. Ojciec Ignacy i jego następcy tak poważnie traktowali tę kwestię, że do dzisiaj każdy jezuita składający profesję zakonną wypowiada m.in. następujące słowa: „przyrzekam Bogu wszechmogącemu, że nigdy i w żaden sposób nie uczynię niczego ani się nie zgodzę, aby zmieniono to, co zostało ustalone w Konstytucjach Towarzystwa odnośnie do ubóstwa, chyba żeby dla słusznej przyczyny i dla wymogów czasu wydawało

się rzeczą stosowną bardziej je zacieśnić”.

Na oficjalnej stronie internetowej Towarzystwa Jezusowego o. James Harvey SJ tłumaczy dlaczego św. Ignacy i jego pierwsi Towarzysze przykładali tak wielką wagę do ubóstwa.

Przede wszystkim jezuita wybrali ubóstwo, bo chcą naśladować Chrystusa,

polegać na Bożej opatrności i w pełni wolni służyć Ewangelii. Wybierają ubóstwo ze względu na Królestwo Boże i oddając się całkowicie Bogu wierzą, że On zatroszczy się o wszystko, czego im potrzeba.

Ojciec Harvey przypomina, że ubóstwo ma uzdalniać jezuitę do realizowania powierzonej mu misji w pełnej wolności, chroniąc go przez przywiązywaniem się do tego, co stworzone.

Ignacy i jego towarzysze przyjęli Ewangelię, a zwłaszcza nakaz Chrystusa, aby iść bez torby i drugiej pary butów, w sposób bezpośredni i niemal dosłowny. U podstaw tego leży pilna potrzeba Królestwa i głęboka wiara w to, że Bóg wszystko zapewni. Często poprzez hojność innych, dla których obecność Królestwa nie jest obojętna i chcą je wspierać – dobroczyńców, którzy sami są znakiem opatrnościowej opieki Boga.

W *Ćwiczeniach Ignacy podkreśla, że ubóstwo ma dwa aspekty: duchowy i rzeczywisty. Myślę, że łatwo jest zapomnieć o tym pierwszym, który jest tak naprawdę fundamentem sprawiającym, że rzeczywiste ubóstwo przynosi owoce. Duchowe ubóstwo jest wciąż rosnącą pokorą przed Bogiem i innymi ludźmi. Odwodzi ono od świata „skoncentrowanego na mnie” i prowadzi do świata „skoncentrowanego na Bogu”; do świata, w którym służba innym jest najważniejsza. W tym sensie „duchowe ubóstwo” to zdolność kochania z radykalną i wywrotową wolnością. Pokora jest wartością, której celem nie jest wzmacnianie hierarchicznej władzy, pozycji społecznej i prestiżu. To wolność od pułapek chciwości i zazdrości.*

„Jeśli ubóstwo jest naśladowaniem Chrystusa i wolnością uzdalniającą do służby Królestwu, to jest jednocześnie świadectwem, które inspiruje do odnowy

i przeprowadzenia reform” – pisze o. Harvey.

Dziś trudno nam sobie wyobrazić, jak potężny ekonomicznie i społecznie Kościół w czasach św. Ignacego. W istocie było wiele wezwań do reform pochodzących zarówno ze strony Kościoła, jak i od protestanckich reformatorów. Towarzystwo u swoich początków postrzegało siebie jako część ruchu wewnętrznej odnowy, a także część Kościoła broniącego się przed politycznymi i teologicznymi atakami. Ubóstwo miało stanowić „silny mur” wobec zewnętrznej opozycji. Pierwsi jezuita chcieli pozostać całkowicie wolni od posiadania własności prywatnej i gromadzenia majątku, stąd zakazy zapisane w Konstytucjach Towarzystwa. W ten sposób starali się nie tylko zachować swobodę angażowania się w misje apostołskie, ale także chcieli zapewnić im ewangeliczną i reformatorską uczciwość.

I pod koniec krótkiego artykułu, mającego być pierwszym z trzech zapowiedzianych, dodaje:

To może być dar dla Kościoła także w obecnym czasie.

Rezultaty narady (poszerzonej konsulty) w Rzymie zostaną podane do wiadomości jezuitom na całym świecie. Co zmieni się w ubóstwie jezuitów? Jak będzie wyglądało „zacieśnienie” zakonnego ubóstwa i czy refleksją nad upodabnianiem się do uboższego Chrystusa zaowocuje budującymi świadectwami? Z pewnością każdą zachętę, a nawet zewnętrzne ograniczenia, które pomogą bardziej umiłować ubóstwo, przyjmą jezuita, jako wyraźną wolę Bożą i wzwanie do pogłębienia relacji z Chrystusem.

Fragmety artykułu o. Harveya tłumaczone na podstawie tekstu z jesuits.global Za: www.jezuici.pl

JEDNOŚĆ CHRZEŚCIJAN: MNISZKI Z GRANDCHAMP U ŹRÓDEŁ NIEPODZIELONEGO KOŚCIOŁA

Papież Franciszek zachęca do włączenia się w modlitwę o jedność chrześcijan. Przypomina, że temat rozpoczynającego się dziś tygodnia odwołuje się do napomnienia Jezusa: „Trwajcie w mojej miłości, a przyniesiecie obfity owoc”. Zgodnie z obowiązującą od 1975 r. tradycją materiały na czas tej szczególnej modlitwy przygotowuje co roku inna wspólnota zaangażowana w dialog ekumeniczny. Obecnie opracowały je mniszki ze wspólnoty w Grandchamp w Szwajcarii, w której żyje 50 sióstr różnych narodowości i denominacji chrześcijańskich.

„Nasza wspólnota powstała w 1936 roku. Od początku mamy silne więzi z ojcem Paulem Couturierem, kluczową postacią w historii Tygodni Modlitw o Jedność oraz szukamy inspiracji w ekumenicznej Wspólnocie z Taizé” – mówi Radiu Watykań-

skiemu przeorysza Grandchamp. Siostra Anne-Emmanuelle wskazuje, że obecny tydzień będzie dla mniszek trudny, ponieważ wszystkie przebywają na kwarantannie, każda we własnej celi, bez wspólnotowych spotkań. „Jesteśmy przyzwyczajone do otwartości, wspólnej modlitwy i gościnności, być może ten czas to okazja do zintensyfikowania modlitwy osobistej, by lepiej pogłębić temat, który przygotowaliśmy” – mówi siostra Anne-Emmanuelle.

„Pragnęliśmy, by wybrany temat jak najbardziej oddawał ducha naszej wspólnoty. Było to dla nas duże wyzwanie, które pozwoliło jednak pokazać to, czym żyjemy na co dzień: troskę o jedność, budowanie wspólnoty, pojednanie. Przygotowaliśmy te medytacje w oparciu o doświadczenie i mądrość życia kontemplacyjnego – mówi papieskiej rozgłośni siostra Anne-Emmanuelle. – Wstępując do naszej wspólnoty, każda z nas musiała w jakiejś mierze «zostawić specyfikę swego Kościoła», by wejść w nasz wspólnotowy wymiar, przywołujący całe bogactwo Kościoła powszechnego, które wyłania się z tej jedności. Przez temat chcieliśmy wskazać na miłość Boga i podkreślić, że tylko dzięki niej żyjemy. W tygodniowych rozważaniach pokazujemy, że to trwanie w miłości nie jest proste, wymaga codziennego wysiłku, ale ta wytrwałość przynosi owoc. W naszej codzienności widzimy, że od różnic teologicznych trudniejsze jest pokonanie tego, co ze sobą przynosimy, historii naszego życia. Budując jedność musiałyśmy też każda zostawić coś z własnej tradycji liturgicznej, by wypracować liturgię wspólnotową, która będzie w stanie zjednoczyć wszystkich.”

Za: www.vaticannews.va

OD 18 LAT OBLACI KARMIAŃ UBOGICH W HONG KONGU

Pandemia koronawirusa nie oszczędziła biednych na ulicach Hongkongu. Obecnie liczba biednych i opuszczonych rodzin rośnie w wyniku złych skutków

Covid19. W To Kwa Wan (Kowloon) w Hong Kongu, w pobliżu kościoła Notre Dame, parafii prowadzonej przez Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, wielu ubogich regularnie otrzymuje pomoc żywnościową z parafii. Ojciec Mark Anthony Serna OMI, wraz z młodzieżą z parafii, odwiedzają ulice pod mostem To

Kwa Wan, aby szukać biednych ludzi i rozdawać żywność, głównie starszym i bezdomnym.

Ojciec Serna pochodzi z Libungan w Cotabato na Filipinach. Święcenia prezbiteratu przyjął w 2011 roku, pierwszą obediencję otrzymał do Delegatury

Chińskiej, gdzie pracuje już dziewięć lat. Obecnie pełni także funkcję radnego obłackiej jurysdykcji.

Inicjatywa wypływa z obłackiego charyzmatu, który kieruje misjonarzy do ubogich, zwłaszcza najbardziej opuszczonych. Zakonnicy pragną jednocześnie zachęcać młodych ludzi do rozbudzenia w sobie miłości do drugiego człowieka, szczególnie ubogich, oraz poczucia ewangelicznej misji wobec nich.

Program 18 lat temu zapoczątkował o. Sławomir Kalisz OMI, były proboszcz parafii Notre Dame, a obecnie przełożony Delegatury Chińskiej. Zaczęło się od regularnych wizyt w biednych rodzinach parafii, które przekształciły się w program „karmienia głodnych”.

Parafia Notre Dame została pierwszą parafią obłacką w Hong Kongu 30 maja

1992 r., erygowana przez kard. John B. Wu Cheng Chung, biskupa miejscowej diecezji. Proboszczem wspólnoty został o. John Wotherspoon OMI. Od samego początku oblaci regularnie utrzymywali kontakt z najbardziej opuszczonymi w okolicy.

Od kilku miesięcy, w każdy piątek, biedni ludzie mieszkający pod mostem To Kwa

Wan zbierają się, aby otrzymać zapasy żywności. Zaczęło się od około 55 osób, obecnie jest ich blisko 160. Regularnie otrzymują pomoc z parafii. W wyniku pandemii wiele osób straciło pracę, większość z nich ostatecznie stała się bezdomnymi. Niektóre osoby starsze, które mieszkają pod mostem, to osoby pozostawione same przez swoje dzieci i rodziny z powodu złej sytuacji ekonomicznej, bez wsparcia w zaspokojeniu podstawowych potrzeb.

Ojciec Serna wraz ze wspólnotą obłacką w Hong Kongu nadal promują ten program, dzięki wsparciu hojnych osób i dobroczyńców. Są przekonani, że prostym wysiłkiem zaspokojenia podstawowych potrzeb ubogich, zmieniają życie wielu biednych ludzi na przedmieściach Hong Kongu. Za: www.oblaci.pl

MISJONARZE KAPUCYŃSCY INFORMUJĄ O ZAMIESZKACH W REPUBLICE ŚRODKOWEJ AFRYKI

Od kilku dni w Bouar (Republika Środkowej Afryki), w którym żyją i pracują bracia misjonarze z krakowskiej prowincji Kapucynów, trwają walki pomiędzy rebeliantami, a armią rządową FACA. Wiadomości, które docierają od braci wskazują, że na razie nie grozi im niebezpieczeństwo.

27 grudnia w Republice Środkowoafrykańskiej odbyły się wybory, w których zwyciężył dotychczasowy prezydent Faustin-Archange Touadera. Wybory – według doniesień – odbyły się tylko na części terytorium kraju, a w ich trakcie władze miały dopuścić się licznych nieprawidłowości. W efekcie w kraju trwają walki będące elementem trwającej od 2013 r. wojny domowej.

Aktualnie w Bouar jest spokojnie, ale dochodzą informacje, że rebelianci się przegrupowują i organizują do kolejnego ataku na żołnierzy rządowych. Jak informuje brat Benedykt Pączka OFMCap, 2,5 tys. ludzi ze strachu uciekło z miasta i schroniło się za murami kapucyńskiego seminarium św. Wawrzyńca.

Dzisiaj również w Bangui (stolica RŚA) rozpoczęły się starcia. Brat Andrzej Barszcz OFMCap, który posługuje w przyległym do stolicy Bimbo, donosi o słyszanych wystrzałach. Podobno rebelianci otoczyli w głównych miejscach wjazdu do miasta.

Bracia Misjonarze gorąco proszą o modlitwę w intencji pokoju w tym kraju, o bezpieczeństwo dla jego mieszkańców i za nich samych. Za: www.kapucyni.pl

STO LAT REDEMPTRYSTÓW NA SŁOWACJI

W 2021 roku redemptoryści na Słowacji obchodzą stulecie od przybycia do tego kraju. Z tej okazji w poszczególnych domach zakonnych przygotowano wiele wydarzeń. Pierwszym z nich będzie uroczyste otwarcie roku jubileuszowego w Stropkowie w dniach 21-23 marca. W programie jubileuszu planowana jest we wrześniu konferencja naukowa na temat 100 lat obecności redemptorystów na Słowacji. Od początku tego roku w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram) publikowane są grafiki z

cytatami z dzieł św. Alfonsa Marii Liguori, założyciela Zgromadzenia Redemptorystów.

O kolejnych wydarzeniach jubileuszowych będziemy informować na bieżąco.

Pierwsza wspólnota redemptorystów na Słowacji powstała jesienią 1921 roku w Stropkowie. Została utworzona przez redemptorystów obrządku greckokatolickiego i rzymskokatolickiego. Jednym z nich był bł. Metody Dominik Trčka CSsR. Z biegiem czasu ten pierwszy klasztor redemptorystów stał się duchowym centrum regionu Górnego Zemplina na Słowacji.

Kolejne klasztory założono w Podolińcu (1922), Kostolnej (1923), Michalowcach (1931) oraz w Bratysławie (1935).

Za: www.redemptor.pl

SPRZĘT MEDYCZNY DLA OŚRODKA ZDROWIA W PARIACOTO

We wtorek, 5 stycznia 2021 r. franciszkanie z Pariacoto przekazali miejscowemu ośrodkowi zdrowia następną część sprzętu medycznego, zakupionego w ramach zbiórki prowadzonej na ten cel.

O. Rafał Dryjański, przełożony misji, przekazał na ręce dra Miguela Angela Coral Valverde, odpowiedzialnego za służbę zdrowia w Yaután, z siedzibą w Pariacoto, urządzenie do sterylizacji narzędzi lekarskich.

Odpowiedzialni za ośrodek zdrowia wyrazili swoją wdzięczność za tę cenną dla nich pomoc. W realiach krajów Europy sprzęt ten jest wyposażeniem podstawowym, którego brak byłby czymś zaskakującym. Jednak w górskich obszarach Pariacoto brak sterylizatora zmuszał pracowników miejscowej służby zdrowia do codziennych wyjazdów do jedynego dostępnego w okolicy sprzętu w Yaután.

Kolejne miejsce, gdzie są jakiegokolwiek narzędzia lekarskie, znajduje się w odległym o 60 km mieście Casma, czyli poza realnym zasięgiem codziennego funkcjonowania małego ośrodka zdrowia w Pariacoto.

Pomoc miejscowej służbie zdrowia w sytuacji kryzysu politycznego i ekonomicznego, który panuje obecnie w Peru, jest na wagę złota.

Po pierwszej fali pandemii, która przyniosła jedną z największych zapaści politycznych w historii tego kraju, (ze zmianami trzech prezydentów w ciągu tygodnia), z falą manifestacji i strajków, które jeszcze do niedawna blokowały jedyną arterię komunikacyjną Ameryki Łacińskiej, panuje sytuacja powszechnej bezradności.

Duża część regionalnych przedstawicieli władz (włącznie z odpowiedzialnymi strukturami służby zdrowia) znajduje się w prewencyjnym więzieniu, albo w oczekiwaniu na procesy za malwersację zasobów ekonomicznych, które miały być przeznaczone na walkę z pandemią.

Już teraz w szpitalach, w oddziałach intensywnej terapii brakuje łóżek oraz testów. Osoby, które zgłaszają się z prośbą o pomoc często odsyłane są do domów z niczym. Nadal umierają kolejne, młode osoby, jak nasz 40-letni sąsiad klasztoru w Chimbote.

Mimo narastającej liczby zakażeń, przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia do tej pory unikają wypowiedziania się na temat drugiej fali pandemii, a obietnice szczepionek z Chin bardziej sprawiają wrażenie propagandy przed zbliżającymi się wyborami, niż zamierzonych i realnych działań.

Naszkicowane powyżej tło pomaga jeszcze lepiej zrozumieć wdzięczność przedstawicieli ośrodka zdrowia w Pariacoto za otrzymany sprzęt, który w obecnej sytuacji jest wielkim wsparciem dla tej placówki.

PRZEDŚWIĄTECZNA POMOC UBOGIM

Przed świętami Bożego Narodzenia bracia z misji koordynowali wspólnie z miejscową młodzieżą akcję zbiórki i dystrybucji ciast i materiałów szkolnych dla dzieci z niektórych okolicznych wiosek. Na bieżąco i bez wielkiego rozgłosu prowadzimy pomoc dla ubogich osób, które – z różnymi potrzebami – zgłaszają się, aby prosić o pomoc.

Franciszkanie z misji w Pariacoto dziękują wszystkim osobom, które do tej pory umożliwiły prowadzenie działalności pomocy miejscowemu ośrodkowi zdrowia. Rozpiętość terytorialna misji, brak najbardziej elementarnych usług i struktur socjalnych oraz szczupły budżet misji, uniemożliwiają na razie szerszą działalność, która radykalnie poprawiłaby sytuację ludności na tym rozległym terenie.

Tym bardziej pragniemy wyrazić wdzięczność wszystkim osobom, dzięki którym możliwa jest przysłowiowa kropla w morzu potrzeb, która bardzo wiele znaczy w obecnej sytuacji społecznej i gospodarczej Peru. o. *Andrzej Gutkowski/red.*

Za: www.franciszkanie.pl

MISJONARZE KONSOLACI PRZENIOSĄ NOWICJAT DO AMAZONII

W ramach refleksji i przemyśleń po Specjalnym Synodzie Biskupów dla Amazonii (październik 2019) i zgodnie z procesem restrukturyzacji swej obecności w tym regionie Ameryki Południowej, Instytut Misjonarzy Maryi Pocieszycielki (IMC) postanowił przenieść siedzibę swego nowicjatu kontynentalnego z Buenos Aires do Manaus w Brazylii. To ponad 2-milionowe miasto jest stolicą

stanu Amazonas na północy największego państwa Ameryki Łacińskiej.

Siedziba nowicjatu zgromadzenia, do którego trafiali przyszli misjonarze z całego kontynentu, od ponad 20 lat znajdowała się w stolicy Argentyny. 6 stycznia zapowiedziano, że obecnie przyszli zakonnicy będą zdobywać swą formację w dzielnicy Santa Etelvina, leżącej przy wjeździe do miasta. Nowicjat zostanie otwarty w nowym miejscu w tym roku pod duchowym patronatem św. Oskara Arnulfa Romero – zamordowanego w 1980 arcybiskupa San Salvadoru, „proroka ubogich i męczennika w imię sprawiedliwości i pokoju”.

“Przeniesienie nowicjatu do Manaus ma być znakiem i wyzwaniem dla IMC na naszym kontynencie. Chce wyrazić i pokazać, że nasze serce misyjne bije i że coraz bardziej utożsamiamy się z Amazonią, jej ludem, jej sprawami i jej przyszłością” – wyjaśnił watykańskiej agencji misyjnej FIDES ks. Luiz C. Emer, przełożony regionu brazylijskiego IMC. Zaznaczył, że “decyzja o zaproponowaniu młodym ludziom takiego do-

świadczenia formacji w zgromadzeniu, które od 1948 jest częścią Amazonii, stanowi kolejny wysiłek na rzecz «amazonizacji» jego serca i drogi, podobnie Panamazońska Sieć Kościelna – REPAM”.

Zresztą również wspomniana Sieć przeniosła niedawno swą siedzibę ze stolicy Ekwadoru – Quito właśnie do Manaus.

Nowicjat misjonarzy Maryi Pocieszycielki (konsolatów) działał dotychczas w dwóch miejscach: najpierw w latach 1981-94 w kolumbijskim mieście Bucaramanga a następnie w Buenos Aires (1995-2019). W Afryce, począwszy od sierpnia br. Instytut będzie miał trzy nowicjaty – w Kenii i Tanzanii, które łącznie winny przyjąć około 40 kandydatów z różnych krajów Czarnego Łądu.

Za: KAI

Zapowiedzi wydarzeń

VIII EDYCJA KONKURSU PLASTYCZNEGO "GDY MYŚLĘ MISJE"

Muzeum Misyjno-Etnograficzne Księży Werbistów w Pieniężnie zaprasza dzieci i młodzież do wzięcia udziału w VIII edycji Konkursu Plastycznego „Gdy myślę misje...”. Tegoroczne hasło brzmi: „Misje czasu pandemii”.

Głównym celem Konkursu jest uświadomienie dzieciom i młodzieży faktu, że nawet w tak trudnej sytuacji jak pandemia koronawirusa, misjonarze i misjonarki dalej głoszą Ewangelię i nie opuszczają ludzi wśród których pracują. Niestrudzenie, choć często w zmienionej formie, posługują na wszystkich kontynentach świata, bo jest to misją Kościoła. Czynią to zawsze odpowiedzialnie z zachowaniem ogólnych zasad bezpieczeństwa, które mają uchronić od zarażenia ich samych oraz ludzi wśród, których pracują.

Organizatorzy pragną również uwrażliwić uczestników tegorocznego Konkursu na niebezpieczeństwo jakie niesie ze sobą pandemia koronawirusa. Chcą tym samym zaszczyć w umysłach młodych ludzi trzy podstawowe zasady które, mają uchronić człowieka od Covid-19 to jest: dystans, dezynfekcja i maseczka. Na konkurs można zgłaszać prace plastyczne (A3, A4). Technika wykonania prac plastycznych jest dowolna.

Konkurs trwa od 1 lutego do 3 kwietnia 2021 roku.

Jeżeli obecna, niepokojąca sytuacja związana z pandemią koronawirusa ulegnie poprawie i będzie to możliwe, uroczyste ogłoszenie wyników konkursu zaplanowane jest na sobotę 22 maja 2021 roku w Misyjnym Seminarium Duchownym Księży Werbistów w Pieniężnie na Warmii, o czym poinformujemy na stronie internetowej 2 tygodnie przed rozstrzygnięciem konkursu.

Szczegółowe informacje dotyczące konkursu można znaleźć na stronie: www.muzeumpieniezno.pl.

ZAPROSZENIE NA MISTRZOSTWA DUCHOWIEŃSTWA W SZACHACH

Zapraszam Księży, Alumnów, Braci i Siostry Zakonne na XX Międzynarodowe Szachowe Mistrzostwa Polski Duchowieństwa w szachach błyskawicznych (tempo: 3 minuty + 2 sekundy na ruch),

w dniu 15.02.2021 (poniedziałek o godz. 15.00);

XVI Międzynarodowe Szachowe Mistrzostwa Polski Duchowieństwa w szachach szybkich (tempo: 10 minut + 5 sekund na posunięcie) 16.02.2021 (wtorek o godz. 9.00), które odbędą się w Konstancinie – Jeziorna ul. Leśna 15/17 w Pallotyńskim Centrum Animacji Misyjnej.

W dniu 15.02.2021 r. w poniedziałek o godz. 9.00 odbędzie się III mecz Duchowieństwo – Wojsko Polskie.

Jest możliwość przyjazdu w niedzielę 14.02.2021. Zgłoszenia prosimy kierować pod adres: kdomar@wp.pl lub telefonicznie 602826454.

Zakwaterowanie i wyżywienie na miejscu. Alumni, bracia i siostry zakonne nie wnoszą opłat w związku z Mistrzostwami. Z Chrystusowym pozdrowieniem

ks. Krzysztof Domaraczeńko
Diecezja Drohiczyńska

Witryna tygodnia

Z TYŃCA DUCHOWOŚĆ MONASTYCZNA DLA KAŻDEGO

Dla wszystkich chętnych słuchaczy opactwo benedyktynów w Tyńcu przygotowało 12-godzinny zestaw konferencji na temat duchowości monastycznej. Wykłady były już pojedynczo publikowane na kanale YouTube. Premiera cyklu odbędzie się w najbliższą sobotę.

– Postanowiliśmy zebrać kilku autorów, którzy przedstawią tak szerokie zagadnienie, jak duchowość monastyczna, w sposób zrozumiały – wyjaśnia Jacek Zelek z Wydawnictwa Benedyktynów Tyniec. Całość to prawie 12 godzin nagrań, które – zdaniem mnichów – i tak nie wyczerpują tematu.

Cykl otwiera s. Małgorzata Borkowska OSB, następnie można wysłuchać ojców: Konrada Małysa OSB, Szymona Hiżyckiego OSB, Piotra Rostworowskie-

go OSB / EC, Włodzimierza Zatorskiego OSB i Brunona Koniecko OSB.

– Jako uzupełnienie udostępniliśmy fragment czytany przez ojca Jana Pawła Konobrodzkiego OSB „Rozmowy IX z abba Izaakiem”, której autorem jest św. Jan Kasjan – wyjaśnia Jacek Zelek. – Staraliśmy się, aby przekrój tematyczny objął nakreślenie duchowości przekaza-

nej przez św. Benedykta w Regule, krótki rys dotyczący tego, kim byli Ojcowie Pustyni i jak rozumeli modlitwę, poprzez fundamenty duchowości monastycznej — modlitwę, lectio divina, liturgię — kończąc wreszcie na modlitwie Jezusowej i ośmiu złych myślach u Ewagriusza z Pontu – dodaje.

Poszczególne konferencje „oddzielone” są krótkimi fragmentami chorału gregoriańskiego w wykonaniu scholi benedyktynów tynieckich, które pochodzą z płyty Gemma caelestis. W opisie materiału wideo znajdzie się lista konferencji z podanym czasem rozpoczęcia, aby ułatwić wybór konkretnego wykładu.

Za: **KAI**

Odeszli do Pana

ŚP. BR. JAN MARZEC OFMCap (1952-2021)

16 stycznia zmarł nagle br. Jan Marzec, miał 69 lat, z czego 48 przeżył w zakonie Kapucynów.

Urodził się 20 czerwca 1952 w miejscowości Mojnowo. Skończył szkołę podstawową w Mojnowie i zasadniczą szkołę budowlaną w Płocku, gdzie zdobył zawód cieśli.

W podaniu o przyjęcie do Zakonu napisał, że pokierował go tu „ks. proboszcz z Krynicy Morskiej”. Zgłosił się do kapucynów w Zakroczymiu 20 grudnia 1973 i tam też złożył pierwsze śluby dnia 24 sierpnia 1975. Śluby wieczyste złożył w Warszawie 15 sierpnia 1981 na ręce prowincjała o. Pacyfika Antoniego Dydyca.

Przebywał w różnych klasztorach: w Warszawie gdzie pomagał w kuchni; w Zakroczymiu, jako furtian, zakrystian i ogrodnik; w Orchówku, gdzie budował kaplicę w Sobiborze; w Serpelicach jako ogrodnik, gospodarz i zakrystian; w Gorzowie Wlkp. jako furtian i zakrystian; w Krynicy Morskiej jako zakrystian; w Białej Podlaskiej jako zakrystian i w ostatnich latach życia w Nowym Mieście jako furtian. Tam zmarł nagle, podczas spaceru, 16 stycznia 2021.

Wieczny odpoczynek racz mu dać Panie
Za: www.kapucyni.pl

ŚP. KS. JERZY BŁASZAK SAC (1942-2021)

Ze smutkiem informujemy, iż w 15 stycznia 2021 r., w wieku 79 lat i 53 roku kapłaństwa, zmarł nasz Współbrat, ks. Jerzy Błaszczak SAC (1942 – 2021), mistrz nowicjatu, rektor w Gdańsku (ul. Elżbietańska), Lublinie i Otwocku (ul. Żeromskiego), pierwszy redaktor Mszy św. „dla tych, co na morzu”, budowniczy kościoła Wieczery Pańskiej w Lublinie, pracownik Sekretariatów ds. Misji i Ewangelizacji Wschodu, duszpasterz wielu wspólnot i grup, m.in. środowisk kombatanckich, kapelan Warszawskich Szarych Szeregów i Zgrupowania Armii Krajowej „Kryśka”.

Urodził się 5 listopada 1942 r. w Leszczycy-Nowinach, w rodzinie Jana i Janiny z d. Kietlińska. Ochrzczony został w parafii św. Idziego w Wyszku. Nadano mu imiona Waclaw Jerzy, choć później będzie się zawsze posługiwał imieniem Jerzy. Imię Waclaw, jak sam opowiadał, dano mu ze względu na pamięć siostrzeńca, który zginął w 1939 r. w bitwie z Niemcami pod Ołtarzewem. Wychowywał się w gronie pięciu braci i dwóch sióstr. Szkołę podstawową ukończył w miejscowości rodzinnej, a liceum ogólnokształcące w Wyszku.

Nowicjat w Stowarzyszeniu Apostolstwa Katolickiego (Księża Pallotyni) w Ząbkowicach Śląskich rozpoczął we wrześniu 1960 r. Na ręce ks. prowincjała Józefa Dąbrowskiego SAC złożył w

Ołtarzewie zarówno pierwszą konsekrację – 8 września 1962 r., jak i wieczną w 1966 r. Tam też w latach 1961-67 odbył studia filozofii i teologii. W kościele seminaryjnym przyjął również święcenia kapłańskie, 11 czerwca 1967 r. – z rąk bpa Zygmunta Choromańskiego, pomocniczego biskupa archidiecezji warszawskiej i sekretarza generalnego Konferencji Episkopatu Polski.

Po święceniach przebywał w Otwocku na rocznym Studium Pastoralnym, a następnie został skierowany na Katolicki Uniwersytet Lubelski, gdzie podjął studia teologii dogmatycznej. Po ich ukończeniu został w 1972 r. duszpasterzem w Gdańsku, przy naszym kościele św. Elżbiety. W 1975 r. został mianowany mistrzem nowicjatu w Ząbkowicach Śląskich, a w 1978 r. powrócił do Gdańska już jako rektor domu i kościoła przy ul. Elżbietańskiej, przy którym gromadził szereg grup duszpasterskich i wspólnot. Był kapłanem cenionym przez ludzi za przeróżne inicjatywy duszpasterskie, np. tygodnie ekumeniczne z udziałem duchownych i wiernych różnych wyznań, pielgrzymki do sanktuariów polskich, spotkania z ludźmi kultury, m.in. z aktorami scen polskich. Dzięki jego zabiegom reaktywowano przy kościele chór; działała Maryjna Drużyna Harcerska tzw. „Czarna 13-tka”. Ks. Jerzy prowadził też dni skupienia dla sióstr przełożonych diecezji gdańskiej.

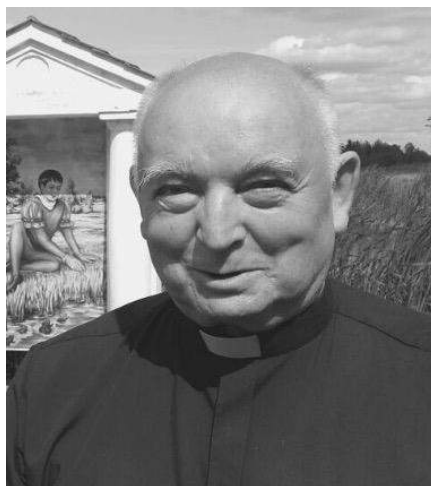
Wśród wielu jego inicjatyw należy podkreślić aktywną działalność duszpasterską i społeczną na rzecz robotników w sierpniu 1980 r. i w czasie stanu wojennego 1981 r., kiedy świadczył o prawdzie swoją chrześcijańską postawą, m.in. rozmawiając z członkami oddziałów ZOMO i Milicji Obywatelskiej starał się poruszyć ich sumienia, tłumacząc im postawę społeczeństwa.

W 1981 r. ks. Jerzy został mianowany pierwszym redaktorem (przewodniczącym redakcji) Mszy św. „dla tych, co na morzu” (Msza radiowa dla Ludzi Morza), transmitowanej bezpośrednio z kościoła św. Elżbiety przez Polskie Radio. Trud dwukrotnego w ciągu jednej doby prowadzenia Mszy dla marynarzy i rybaków podjął przy współpracy z ks. Stefanem Potońcem SAC. Msza objęła swym zasięgiem ogromną liczbę Polaków poza granicami, szczególnie w ZSRR, dając im możliwość uczestnictwa we Mszy i kontakt z polskim językiem i kulturą ojczystą. To wydarzenie zrodziło kolejne inicjatywy: tj. duszpasterstwo poprzez liczną korespondencję z uczestnikami radiowych Mszy św. na świecie, dla funkcjonowania której ks. Jerzy powołał zespół osób, oraz ideę modlitewnego czuwania, podjętego w gdańskim kościele przez gromadzące się tu wspólnoty (w soboty od godz. 21.00 do 24.00).

W 1984 r. został mianowany proboszczem parafii Wieczerzy Pańskiej w Lublinie. Rozpoczął tu w 1987 r. budowę kościoła pw. Wieczerzy Pańskiej i domu parafialnego. Jednocześnie w maju 1992 r. został mianowany p.o. rektorem w nowoutworzonej wspólnoty przy al. Warszawskiej 31 w Lublinie. W 1993 r. przeniesiono go do Ząbek, gdzie pracował w Sekretariacie ds. Misji, w referacie pomocy dla Wschodu „Pomost”; w tym czasie sprawował funkcję kustosa Figury Matki Bożej Fatimskiej pielgrzymującej po Polsce. Po trzech latach mianowano go rektorem wspólnoty i kierownikiem Domu Rekolekcyjnego w Otwocku (przy ul. Żeromskiego), a w 2002 r., podjął pracę w Sekretariacie ds. Ewangelizacji Wschodu i zamieszkał w Otwocku, w domu przy ul. S. Wyszyńskiego. Po roku powrócił do Sekretariatu ds. Misji i mieszkał najpierw w Konstancinie-Jeziornie (do 2006 r.), a następnie w Ząbkach przy parafii i Sanktuarium Miłosierdzia Bożego. W 2008 r. został przeniesiony do Ożarowa Mazowieckiego, gdzie działał jako duszpasterz.

Od 2013 r. przynależał do Domu Zarządu Prowincjalnego w Warszawie, najpierw jako kapelan domu generalnego sióstr franciszek od cierpiących przy ul. Wilczej 7 i spowiednik w stałym konfesjonale w kościele przy ul. Skaryszewskiej, a od 2016 r. jako członek domu przy ul. Skaryszewskiej 12. Był tu duszpasterzem, stałym spowiednikiem w naszym kościele i u sióstr pallotynek. Po zmarłym wujku, ks. Henryku Kietlińskim SAC, przejął od 2017 r. posługę duszpasterza środowisk kombatanckich i kapelana Warszawskiego Oddziału Stowarzyszenia Szarych Szeregów w Archidiecezji Warszawskiej i Zgrupowania Armii Krajowej „Kryśka”. Był nieoficjalnym opiekunem Stowarzyszenia Rodzina Ponarska oraz Koła Krajowego Światowego Związku Żołnierzy AK

„Opocznik” i Okręgu Warszawa-Wschód. W 2020 r. został odznaczony medalem „Za Zasługi dla Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej”.

W strukturach Prowincji Stowarzyszenia pełnił funkcję referenta ds. ekumenizmu (1979), członka Komisji Wydawniczej (1984), Rady Sekretariatu Fatimskiego (1996) i członka Komisji ds. Programów Domów Rekolekcyjnych przy Zarządzie Prowincjalnym (1996).

Ks. Jerzy zmarł 15 stycznia 2021 r. w szpitalu w Warszawie, w wieku 79 lat, w tym 59 lat w konsekracji w Stowarzyszeniu i 54 lata w kapłaństwie.

Był kapłanem autentycznej, szczerzej wiary i modlitwy, do której potrafił włączyć wielu ludzi. Był wrażliwym na piękno otaczającej go przyrody, co wyrażało się w prowadzeniu na jego balkonie słynnego ogrodu, który on nazywał „Rajskim Ogrodem” i do którego zapraszał wszystkich swoich przyjaciół. Zawsze były mu bliskie sprawy Stowarzyszenia. Otaczał życzliwą opieką starszych i chorych współpracowników, i chętnie dzielił się tym, co posiadał. Był zawsze obecny na

wspólnotowych modlitwach. Z radością wspominał wszystkie miejsca swej pracy, ale sercem pozostawał jednak w ukochanym Gdańsku. Chętnie brał udział w pogrzebach wielu naszych współpracowników, członków swojej rodziny, przyjaciół i kombatanatów.

Swoją życzliwością i dobrocią, ciepłym i serdecznym uśmiechem nawiązywał znakomity kontakt z duchownymi i ludźmi świeckimi. Był bezgranicznie otwarty na drugiego człowieka, a nawet szukał różnych sposobów dotarcia do niego, mimo istniejących trudności.

Był zakochany w Polsce i aktywnie uczestniczył we wszystkich ważnych wydarzeniach, zwłaszcza w uroczystościach patriotycznych. W swoich kazaniach posiłkował się historycznymi wydarzeniami i literaturą piękną, wydobywając z nich różne wątki o charakterze narodowo-patriotycznym. Bóg, Honor i Ojczyzna, to wartości, którymi ks. Jerzy żył do końca, a które wyrażały się m.in. jego comiesięcznym uczestnictwem we Mszy św. w intencji Ofiar katastrofy smoleńskiej i Ojczyzny w Bazylice Archikatedralnej pw. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela w Warszawie. Nawet, w ostatnich dniach, gdy już przebywał w szpitalu, pytał o możliwość obejrzenia w telefonie transmisji tej Mszy.

Requiescat in pace!
Ks. Stanisław Tylus SAC

Pogrzeb śp. ks. Jerzego odbędzie się 21 stycznia (w czwartek) o godzinie 12.00 w Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Ożarowie Mazowieckim. Po Mszy Świętej nastąpi odprowadzenie na cmentarz w Ołtarzewie. Śp. ks. Jerzego polecamy Miłosierdziu Bożemu. Ks. Grzegorz Kurp SAC, Sekretarz Prowincjalny

Za: www.pallotyni.pl

ŚP. KARD. EUSÉBIO OSCAR SCHEID SCJ (1932-2021)

Z przykrością zawiadamiamy o śmierci Księdza Kardynała Eusébio Oscar Scheid, emerytowanego arcybiskupa Rio de Janeiro i pierwszego biskupa diecezji São José dos Campos, który zmarł w środę (13).

Po kilku dniach hospitalizacji w szpitalu São Francisco, w Jacareí, pod bardzo dobrą opieką zespołu medycznego, pracowników służby zdrowia i usług ogólnych. W walce z COVID-19, a także w obliczu ciężkiego zapalenia płuc,

misja księdza Kardynała Eusébio dobiegła końca.

Ks. Kardynał zmarł 13 stycznia 2021 roku, po 88 latach życia, 60 latach jako kapłan, 39 lat posługi biskupiej. Ks. Kardynał Euzebiusz urodził się 8 grudnia 1932 roku w Luzernie w Santa Catarina. Uczęszczał do szkoły podstawowej i liceum w Seminarium Księża Serca Jezusowego w Corupá, SC. Wstąpił do Zgromadzenia Księża Najświętszego Serca Pana Jezusa, Dehonians, gdzie

złożył profesję zakonną 2 lutego 1954 roku.

Studiował filozofię w Brusque, SC (1954) i na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie (1955-1957), gdzie studiował teologię (1957-1964). Święcenia kapłańskie otrzymał 3 lipca 1960 w Rzymie. Kontynuował studia podyplomowe i otrzymał tytuły magistra i doktora chrystologii. 18 lutego 1981 został mianowany pierwszym biskupem diecezji São José dos Campos (SP),

gdzie 1 maja 1981 r. przyjął święcenia biskupie.

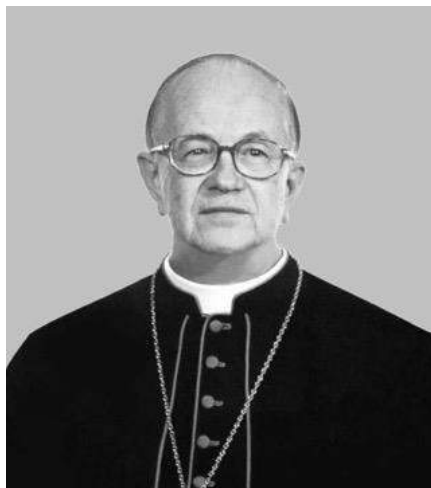
23 stycznia 1991 został przeniesiony do archidiecezji Florianópolis. W 2001 został przeniesiony do archidiecezji Rio de Janeiro. 21 października 2003 został kardynałem, kiedy papież Jan Paweł II przewodniczył publicznemu, zwyczajnemu Konsystorzowi w celu ustanowienia 30 nowych kardynałów. W kwietniu 2009 został emerytowanym arcybiskupem, a obecnie mieszkał w São José dos Campos.

Przed wyświęceniem na biskupa, kardynał Scheid był w Seminarium Cristo Rei i Northeast Regional Seminary, Recife, PE (1964-1965); profesorem teologii dogmatycznej i liturgii w Instytucie Teologicznym Taubaté-SP (1966-1981) i Aparecida; koordynatorem katechezy; Taubaté-sp (1970-1974); dyrektorem Wydziału Teologicznego w Taubaté-SP; Profesorem wizytującym w PUC w São Paulo-SP do nauczania kultury religijnej (1966-1968).

Jako biskup wykonywał następujące funkcje: biskup São José dos Campos-SP (1981-1991); arcybiskup Florianópolis (1991-2001); przewodniczący South Regional 4 – CNBB (1994-1998); członek Komisji Doktryny Episkopatu CNBB przez 12 lat; Ordynariusz dla wiernych obrządku wschodniego, którzy nie mieli własnego Ordynariusza (2001); Odpo-

wiedzialny za duszpasterstwo rodzinne w Regionie Południowym 1 od 8 lat.

Od 25 listopada 2002 był doradcą Papieskiej Komisji ds. Ameryki Łacińskiej; członkiem Papieskiej Rady ds. Środków Społecznego Przekazu od dnia 29 listopada 2003 r.; Delegatem Papieskim Jego Świątobliwości Benedykta XVI, na XV Narodowym Kongresie Eucharystycznym we Florianópolis/SC, w 18-21 maja 2006.

W CNBB był członkiem Rady Stałej, członek Komisji Episkopatu ds. Narodowego Sanktuarium Matki Bożej z Aparecidy; Przewodniczący East Regional 1 – CNBB (2003-2007).

Ks. Kardynał Scheid uczestniczył w konklawe, które wybrało papieża Benedykta XVI. Był członkiem Rady Kardynałów do zbadania problemów organizacyjnych i gospodarczych Stolicy Apostolskiej od 17 stycznia 2007.

Ks. Kardynał Eusebio opublikował następujące książki: Praca doktorska na temat chrystologii Ubertino da Casale w kontekście historycznym; Przygotowanie do małżeństwa i życia rodzinnego; Wprowadzenie do duszpasterstwa rodzinnego; i Ministerstwo Receptji.

Ks. Kardynał Eusebio Oscar Scheid, emerytowany arcybiskup Rio de Janeiro i pierwszy biskup diecezji São José dos Campos, obchodził Diamentowy Jubileusz Święceń Kapłańskich 3 lipca 2020 roku.

Dziękujemy Bogu za życie Księdza Euzebiusza i za jego 60-letnią posługę kapłańską, z czego prawie 40 lat z nich poświęcono posłudze biskupiej.

Dziękujemy za wszystko, co uczynił dla Diecezji i innych Kościołów partykularnych, w których pasterzował. Jego posługa była naznaczona troską o formację duchowieństwa, o zachęcanie do ewangelizacji i o organizację duszpasterstwa. Za: www.scj.pl

ŚP. BR. WAWRZYNIEC SMYRDEK OFM (1968-2021)

13 stycznia w nocy w klasztorze w Lublinie zmarł nagle Br. Wawrzyniec Smyrdek OFM, należący do Prowincji Bernardynów.

Miał 52 lata, z czego 26 lat spędził w zakonie.

Śp. br. Wawrzyniec Bogdan Smyrdek urodził się 6 sierpnia 1968 r w Żywcu jako syn Stanisława i Marianny z d. Prorok.

Do Zakonu Braci Mniejszych Prowincji Niepokalanego Poczęcia NMP wstąpił dnia 6 września 1993 r. Pierwszą profesję złożył 7 września 1994 r., natomiast profesję wieczystą złożył dnia 3 października 1998 r.

Pracował w następujących klasztorach: Łódź (1996 – 2000) – ekonom i wychowawca Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego i Kolegium Franciszkańskiego, Leżajsk (2000 – 2002) – zakrystian, Zakopane (2002 – 2008) – zakrystian, Kraków (2008 – 2009) – pracownik wydawnictwa „Calvarianum”, Rzeszów (2009 – 2019) – zakrystian, Leżajsk (2019 – 2020) – zakrystian, Lublin (2020 – 2021) – zakrystian.

Pogrzeb śp. br. Wawrzyńca odbędzie się w Kalwarii Zebrzydowskiej 19 stycznia. Niech odpoczywa w pokoju wiecznym + Pamiętajmy o jego rodzinie, pogrążonej w żałobie, w modlitwie.

Za: www.bernardyni.pl

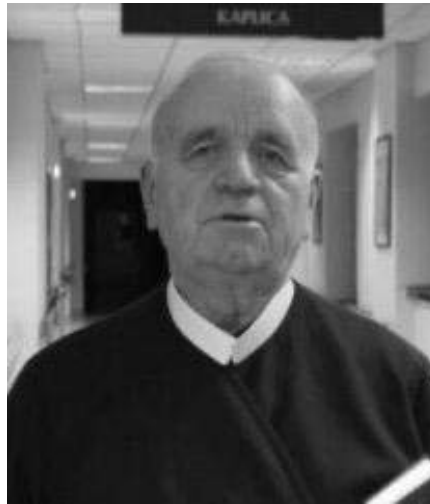
ŚP. O. JAN NOGA CSsR (1939-2021)

W piątek, 8 stycznia 2021 r., zmarł w Gliwicach nasz Współbrat o. Jan Noga CSsR. Przeżył ponad 81 lat, odszedł w 64 roku życia zakonnego i 56 roku kapłaństwa. *Wieczny odpoczynek racz mu dać, Panie...* Uroczystości pogrzebowe odbyły się w kościele Podwyższenia Krzyża Świętego w Gliwicach w czwartek, 14 stycznia przewodnictwem ks. bp. Jana Kopca.

O. Jan Noga urodził się 30 maja 1939 roku w Gromniku z rodziców Feliksa i Stefanii zd. Hudyka. Po ukończeniu szkoły podstawowej w Gromniku, naukę kontynuował w liceum ogólnokształcącym w Tuchowie.

Od najmłodszych lat służył przy ołtarzu jako ministrant. Gdy z rodzącego się pragnienia, by zostać kapłanem, zwierzył się swemu katechecie, ten rozpoczął starania o przyjęcie go do seminarium tarnowskiego. To się jednak nie powiodło z powodu przepelnienia uczelni w Tarnowie. Jako uczeń szkoły średniej w Tuchowie uczęszczał do klasztoru redemptorystów na lekcje łaciny. Życie zakonne, które tam obserwował, coraz bardziej go pociągało.

W roku 1955 wstąpił do Zgromadzenia Redemptorystów i rozpoczął nowicjat w Braniewie. Pierwsze śluby zakonne złożył 15 sierpnia 1956 roku w Łomnicy-Zdroju, zaś śluby wieczyste 2 sierpnia 1961 roku. Święcenia prezbiteratu przyjął 19 lipca 1964 roku w Tuchowie z rąk arcybiskupa Jerzego Ablewicza.

W roku 1968 ukończył na KUL studia z zakresu teologii moralnej. Następnie pracował w Tuchowie, będąc przez kilka lat wychowawcą kleryków w Wyższym

Seminarium Duchownym redemptorystów. W roku 1975 został mianowany wikariuszem współpracownikiem parafii św. Józefa w Krakowie z obowiązkiem pełnienia agend duszpasterskich na terenie powierzonego klasztorowi redemptorystów duszpasterstwa, a od 1 kwietnia 1983 roku został proboszczem nowo utworzonej parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krakowie. Przez cały czas pełnił jednocześnie funkcję wykładowcy w tuchowskim seminarium. Następnie przeniesiony został do Tuchowa.

Pod koniec lat 80-tych wyjechał do pracy w Monachium, skąd powrócił w 1990 roku i zamieszkał w Warszawie przy ul. Pieszej. W latach 1991-96 był przełożonym domu zakonnego w Tuchowie oraz wykładowcą w seminarium.

Następnie został przeniesiony do Gliwic, gdzie przez prawie 25 lat posługiwał jako kapelan w Instytucie Onkologii. W 1997 roku został mianowany diecezjalnym duszpasterzem służby zdrowia. Był również duchowym opiekunem i przewodnikiem Gliwickiego Stowarzyszenia Amazonek. Zmarł 8 stycznia 2021 roku.

Za: www.redemptor.pl

ŚP. S. M. FRANCISZKA IRENA ORZEŁ ISSM (1954-2021)

4 stycznia 2021 r. odeszła do Domu Ojca Siostra M. Franciszka Irena Orzeł w 43. roku konsekracji w Szentsztackim Instytucie Sióstr Maryi (ISSM). Przez dwie kadencje była przełożoną prowincjalną i pierwszą delegatką Delegatury Wschodniej w naszej Prowincji.

Siostra M. Franciszka urodziła się razem ze swym bratem bliźniakiem 7 stycznia 1954 roku w Nowym Sączu w rodzinie Piotra i Marii Orzeł. Miała jeszcze 2 braci i siostrę. Fundamenty Jej osobowości kształtowały się w głęboko religijnej i praktykującej rodzinie, w Podegrodziu k. Starego Sącza, miejscu urodzenia św. o. Stanisława Papczyńskiego. Z rodzinnego domu wyniosła umiłowanie Boga, Ojczyzny, bliźniego oraz hart ducha i zaangażowanie na rzecz dobra innych. Jej wielką pasją było zaangażowanie w sprawę misji w Kościele. To pragnienie służenia dziełu misyjnemu Kościoła przyprowadziło Ją do naszej wspólnoty i ten ewangelizacyjny zapał trwał w niej przez całe życie.

29 czerwca 1974 roku, siostra M. Franciszka wstąpiła do naszej wspólnoty Sióstr w Otwocku-Świdrze. Razem z grupą sióstr kursowych otrzymała strój

Siostry Maryi dnia 9 stycznia 1975 roku. Wieczystą konsekrację złożyła 8 grudnia 1982 r.

Siostra M. Franciszka zdobyła wykształcenie katechetki, kończąc Kurs Katechetyczny w Warszawie. Ukończyła także Medyczne Studium Zawodowe, zdobywając dyplom wykwalifikowanej pielęgniarki oraz wyższe studia teologiczne na ATK (1987-1991).

Siostra była posyłana do różnych zadań podejmowanych przez Prowincję w Kościele w Polsce i na Wschodzie – na Białorusi i w Rosji. Należała do pierwszej apostołskiej grupy sióstr, która została skierowana na Białoruś (1990 r.), będącą wówczas jeszcze republiką ZSRR. Całą sobą angażowała się w służbę misyjną na Wschodzie, pomagając budować struktury instytucjonalne Kościoła – kładąc tam fundament pod instytucję Caritasu, Seminarium, Domu Rekolekcyjnego.

W związku z wielkim zaangażowaniem w misję naszej Rodziny oraz reewangelizacyjną misję Kościoła powszechnego uczestniczyła w spotkaniach międzynarodowych, między innymi: we Włoszech w Rzymie, w Teksasie, w Austrii, w Szwajcarii, we Francji, w Niemczech, na Litwie i we Francji, w Paryżu.

Zostawiła swój twórczy ślad w życiu naszej międzynarodowej Rodziny Sióstr, uczestnicząc w Kapitule Generalnej, w Kongresach Generalnych i w innych spotkaniach międzynarodowych w Szentsztacie. Była przełożoną prowincjalną (dwie kadencje w latach 1997-2009), radną prowincjalną, przełożoną delegatury na Wschodzie, przełożoną placówek. Pracowała w Referacie Duszpasterskim w Kurii Opolskiej (1978-1982), budując przez kilka lat sieć ośrodków apostołskich w diecezji opolskiej. Służyła jako katecheta w Poznaniu oraz na Wschodzie. Była zaangażowana bezpośrednio w pracę w Ruchu Szentsztackim. Pracowała apostołsko z dziewczętami, matkami i rodzinami w diecezji warszawskiej. Siostra służyła także na wielu placówkach naszej Prowincji: w Domu Prowincjalnym w Świ-

drze, w Poznaniu, w Opolu – Żerkowicach, w Grodnie na Białorusi oraz w Koszalinie i w Bydgoszczy.

Dobry Bóg obdarował naszą współsiostrę M. Franciszkę wielką oryginalnością, była kimś jedynym i niepowtarzalnym. Posiadała wiele darów i talentów, którymi z radością i z otwartością się dzieliła, bez względu na to, jakie zadanie pełniła. Z odwagą podejmowała wyzwania czasu i sytuacji. W sposób szczególny czuła się odpowiedzialna za misyjny wymiar Kościoła oraz za świętość kapłanów. Z wieloma z nich była w kontakcie, wspierała ich kapłańską postugę słowem i modlitwą. Nie potrzebowała wiele, apostołowała przy pomocy środków ubogich: radością, siłą osobistego przekonania, świadectwem, mocą przemodlonego słowa. Stawiała sobie wymagania, potrafiła też wiele wymagać od innych. Chętnie nawiązywała kontakty i pielęgnowała więzi. Jej otwarte ramiona i szczerzy uśmiech były gestem zaproszenia, by wejść w relację. W każdym człowieku dostrzegała godność dziecka Bożego. Każdy był dla niej ważny: przedszkolak, prosta kobieta z wiejskiej chaty, ks. Arcybiskup czy seminarzysta.

I z każdym potrafiła nawiązać kontakt i zostawić ślad miłości.

Na ostatniej placówce w Bydgoszczy na Piaskach, Siostra M. Franciszka pełniła obowiązki domowe i apostołskie przy Sanktuarium Matki Bożej Trzykroć Przedziwnej – Królowej Zawierzenia. Tutaj zachorowała na Covid 19. Nadwątlony innymi chorobami organizm bronił się, ale niezbędna okazała się hospitalizacja. Została zabrana do szpitala pulmonologicznego w Bydgoszczy 23 grudnia 2021 roku i w tym szczególnym „sanktuarium cierpienia” spędziła Święta Bożego Narodzenia i Nowy Rok. 4 stycznia 2021 r. Siostra odeszła na spotkanie Oblubieńca do Domu Ojca. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 9 stycznia 2021 r. w kaplicy naszego Domu Prowincjalnego w Otwocku Świdrze. Śp. Siostra M. Franciszka została pochowana na Cmentarzu Komunalnym w Otwocku w kwaterze naszego Instytutu.

Prosimy o dar modlitwy za naszą Współsiostrę – Jezu ufam Tobie!

Za: www.siostry.szentsztat.pl